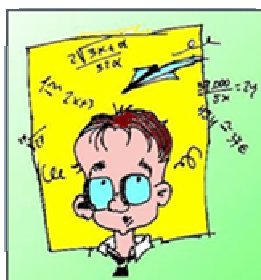

Cuprins:

I...Introducere.....	3
II...Culmea matematicii.....	4
II...Carolo Friderico Gauss.....	5
IV...Grigore Moisil.....	6
V...Bancuri matematice.....	8
VI...Concursul Național de Matematică Aplicată "Adolf Haimovici" ..	9
VII.... Probleme de logica si inventivitate.....	13
VIII...Reprezentarea grafică a funcțiilor.....	14
IX...Aplicații ale derivatelor.....	19
X...Simularea Examenului de Bacalaureat 2011.....	22
XI...Știați că.....	24
XII...Testul de inteligența al lui Einstein.....	25
XIII...Miorița în matematică.....	26

Un alt argument...

Nu este deloc simplu să realizezi o revistă care să apară în mai multe numere și să fie și de matematică....Cum să facem?.Luăm doi elevi excelenți, inimoși și serioși și mai multe idei ale lor și ale unor colegi ai lor și folosim ambiție, pricepere, dăruire, creativitate. Astfel apare primul număr. Cu multe hei-rup-uri. Mai stropim cu bancuri, glume și jocuri și apare numărul următor.Cu alte hei-rup-uri....Parcă mai puține.

Avem speranțe că vă place să citiți așa ceva. Important este ca cititorul să gândească nu numai strict matematic, ci și să se întrebe dacă ideea apariției unei asemenea reviste este benefică. Ea nu este alcătuită neapărat în vederea pregătirii unui examen, conținând și umor matematic, și matematică distractivă.

De data aceasta vă supunem rezolvării un set de probleme (aplicații ale derivatelor) pentru la toamnă, când vom iniția și o rubrică a rezolvitorilor, cu mai multe probleme, pentru elevii tuturor claselor.

Având în vedere că urmează vacanța mare, vă urăm vacanță plăcută și multă minte!

Daniela Toma

**Culmea matematicii :
"Să fii singur și să te simți în plus"**

Din pățania unui elev silitor

Sau

Sindromul "mulțimii vide"

Mama: - Domnule Doctor, sunt speriată și foarte îngrijorată. Cu fiul meu se întâmplă ceva ciudat decând s-a apucat de învățat. Pe stradă dansează mulțimea vidă a elefanților roșii, iar uneori vorbește doar în 1 și în 0 care este adevărat și fals. Mai spune ceva ciudat, că 2 în 10 s-a transformat dacă-n baza doi a intrat. Vă rog să-l consultați de delir să îl tratați.

Medicul: (*Consultă pacientul*)

- Febră n-are.
- Tensiune n-are.
- Amigdalită n-are.

Pacientul: -Domnule doctor, n-am nimic și e foarte adevărat că la școală am învățat și cu mama am repetat, iar ea s-a speriat și-a crezut că delirez când ce știu i-am prezentat. Vedeți, și acum în fața noastră se află mulțimea vidă a elefanților roșii.

Medicul: - măi băiete ai nevoie de repaus intelectual pentru debitul verbal.

-Uite aici o motivare

– 7 zile izolare.

Pacientul: -Să știți că vă înșelați. Tot ce spun e adevărat. Eu așa am învățat. Pe halatul dumneavoastră mulțimea vidă a scorpionilor negrii s-a urcat.

Medicul: (*nedumerit*) Dacă nu-și revine într-o săptămână trebuie consultat de un specialist.

Această scenetă a fost prezentată la balul bobocilor în anul școlar 2008-2009 de un grup de elevi din clasa a X-a G SAM.

Carolo Friderico Gauss...

CONTINUAREA articolului din EDITIA I

Carl Friedrich Gauss, latinizat Carolo Friderico Gauss, (n.30 aprilie 1777, Braunschweig - d. 23 februarie 1855, Göttingen) a fost un matematician, fizician și astronom german celebru.

MATEMATICA

În domeniul matematicii, Gauss s-a remarcat încă de mic, uimindu-și profesorii din școala primară prin găsierea unei metode de calcul a sumei întregilor până la 100 astfel: $1 + 100 = 101$, $2 + 99 = 101$, $3 + 98 = 101$, astfel încât e nevoie doar de făcut calculul: $50 \times 101 = 5050$. Opera se axează pe teoria numerelor, analiză matematică, geometrie diferențială, sau statistică, Gauss publicându-și doar o parte din cercetări, într-un stil spartan, astfel încât erau puțini cititori ai operei sale în acele vremuri.

Gauss s-a arătat interesat și de existența unei geometrii ne-euclidiene, el discutând lucrul acesta cu Farkas Bolyai, Gerling sau Schumacher. Când fiul lui Farkas Bolyai, János, descoperă geometria Ne-Euclidiană în 1829, Gauss îi scrie lui Farkas Bolyai: „A-i lăuda munca ar însemna să mă laud pe mine, deoarece conținutul lucrării... coincide aproape cu meditațiile mele, gânduri care mi-au ocupat mintea în ultimii 35 de ani”.

Opere importante:

* *Disquisitiones Arithmeticae*, (1801) o lucrare în șapte secțiuni dedicată teoriei numerelor, în afară de ultima parte, dedicată celebrului său poligon cu 17 laturi;

* *Disquisitiones generales circa seriem infinitam*, un tratat riguros asupra seriilor, și o introducere a funcțiilor hipergeometrice;

* *Methodus nova integralium valores per approximationem inveniendi*, un eseu asupra aproximării integralelor;

* *Bestimmung der Genauigkeit der Beobachtungen* (1816), o analiză asupra eficienței estimatorilor statistici

* *Disquisitiones generales circa superficies curva* (1828), dedicată geometriei diferențiale, fiind opera sa cea mai cunoscută în acest domeniu.

Grigore Moisil

S-a născut la [Tulcea](#) pe 10 ianuarie 1906. Străbunicul său, Grigore Moisil ([1814-1891](#)), a fost paroh la [Năsăud](#) și vicar episcopal greco-catolic pentru ținutul [Rodnei](#), unul din întemeietorii primului liceu românesc din Năsăud. Tatăl său, [Constantin Moisil \(1867-1958\)](#), a fost profesor de istorie, arheolog, numismat, directorul Cabinetului Numismatic al Academiei și membru al acestei Academii. Mama sa, Elena ([1863-1949](#)) a fost institutoare la Tulcea, apoi directoarea școlii „Maidanul Dulapului”, azi „Enăchiță Văcărescu” din [București](#). Sora sa, Florica Moisil, a fost mama profesoarei [Zoe Petre](#), decan al Facultății de Istorie a [Universității din București](#).

Urmează școala primară la București, iar studii liceale la [Vaslui](#) și București (liceul Spiru Haret) între anii 1916-1922. În anul 1924 intră ca student la Politehnică, secția construcții, dar o chemare mai puternică îl îndreaptă spre *Facultatea de Matematică*, unde îi are ca profesori pe [Dimitrie Pompeiu](#)- mentorul său, [Gheorghe Țițeica](#), [Traian Lalescu](#), [Anton Davidoglu](#). Așa se face că Grigore C. Moisil a fost în același timp student al *Politehnicii* și al *Universității din București*. Interesul pentru matematică devine prioritar astfel că în anul 1929 părăsește *Politehnica*, deși trecuse deja toate examenele din primii trei ani și se afla student în anul IV. Dar în același an își susține teza de doctorat *Mecanica analitică a sistemelor continue*, în fața unei comisii conduse de Gheorghe Țițeica și având ca membri pe Dimitrie Pompeiu și pe Anton Davidoglu. Această teză este publicată tot în 1929, la [editura Gauthier-Villars](#) din [Paris](#) și va fi apreciată de savanții [Vito Volterra](#), [T. Levi-Civita](#), [Paul Lévy](#). [necesită citare]

În 1930 pleacă la Paris, unde studiază la "Sorbonne" cu mari matematicieni și participă intens la viața științifică cu note remarcate de profesori. În anul 1931 susține examenul de docență, cu lucrarea "*Sur une classe de systemes d'equations aux derivees partielles de la Physique mathematique*", este numit conferențiar la *Facultatea de Matematică din Iași*. Pleacă cu o bursă Rockefeller, de studii, la [Roma](#).

Lucrări

- 1929: *La mecanique analytique des systemes continus*
- 1942: *Logique modale*
- 1954: *Introducere în algebră*
- 1959: *Teoria algebrică a mecanismelor automate*
- 1960: *Funcționarea în mai mulți timpi a schemelor cu relee ideale*
- 1961-1962: *Circuite cu tranzistori*
- 1965: *Încercări vechi și noi în logica neclasică*
- 1968: *Elemente de logică matematică și teoria mulțimilor.*

Rotaru Iulian, clasa a XI-a B

Șerban Laurențiu, clasa a XI-a B

Probleme de matematică rezolvate in Pascal

```
program combinari;

type stiva=array [1..10] of
integer;

var st:stiva;

    ev,as:boolean;

    n,k,p:integer;

procedure init(k:integer;var
st:stiva);

begin
if k>1 then st[k]:=st[k-1]
    else if k=1 then st[k]:=0;

end;

procedure sucesor(var
as:boolean;var
st:stiva;k:integer);

begin
if st[k]<n-p+k then
begin
st[k]:=st[k]+1;
as:=true;
end
else as:=false;

end;
```

```
procedure valid(var
ev:boolean;var
st:stiva;k:integer);

var i:integer;

begin
ev:=true;

for i:=1 to k-1 do
if st[i]=st[k] then ev:=false;
if (k=>2) and (st[k-1]>st[k])
then ev:=false;

end;

function
solutie(k:integer):boolean;

begin
solutie:=(k=p);

end;

procedure tipar;

var i:integer;

begin
for i:=1 to p do write (st[i]);
writeln;

end;

begin;

write ('n:=');readln (n);
write ('p:=');readln (p);
```



```
k:=1;init(k,st);
while k>0 do
begin
repeat
succesor (as,st,k);
if as then valid(ev,st,k);
until (not as) or (as and ev);
if as then
if solutie(k) then tipar
else begin
k:=k+1;
init(k,st)
end
else k:=k-1;
end;
readln;
end.
```


Niță Alin, clasa a XI-a B

Bancuri matematice

Ionel vine de la scoala:

- Tata, am luat 4 la matematica!

Tatăl său îl bate mar.

A doua zi:

- Tata, am luat 4 la fizica!

Îar o încasează Ionel.

A treia zi:

- Tata, am luat 10 la muzica!

Bătăie din nou.

- Dar am luat 10!

- După ce că nu înveți, îți mai arde și de cântat!

Un ardelean și un matematician în tren.

După un timp trec pe lângă o stână.

Ardeleanul numără 1,2,3,4,5,...425 de oi.

Se uita și matematicianul, scoate un pix și o foaie calculează...nimic.

După o oră mai trec pe lângă o stână.

Ardeleanul 1,2,3,4,5,6,...281 de oi.

Matematicianul scoate notebook-ul calculează, math, cad alea alea, nimic.

După încă câteva ore trec pe lângă alta stână.

Ardeleanul: 1,2,3,4,5,...892 de oi.

Matematicianul scoate mobilul, sună un prieten, se conectează la internet, caută, da mail-uri, nimic.

- Doamne, nu vă separați, dar eu sunt matematician, membru al Academiei, cu diplome multe, comunicări etc. și nu am putut număra. Cum faceți?

- No, d-apai simplu, domnul meu, numeri picioarele și împarți la patru ...

Dragul meu, tu iubești matematica mai mult decât pe mine

- Desigur că nu, cum poți crede așa ceva?!

- Demonstrează!

- Fie A – mulțimea obiectelor iubite...

Concursul Național de Matematică Aplicată "Adolf Haimovici",

filiera teoretică: profil real: Științe ale naturii

cl. a X-a

Problema 1.

Fie $x, y, z \in (1, \infty)$ a.î. $x \cdot y \cdot z = 3$. Să se arate că:

$$\frac{\log_3^2 x + \log_3^2 y}{\log_3 x + \log_3 y} + \frac{\log_3^2 y + \log_3^2 z}{\log_3 y + \log_3 z} + \frac{\log_3^2 z + \log_3^2 x}{\log_3 z + \log_3 x} \geq 1.$$

Prof. Ion Călinescu

Problema 2.

Să se determine numerele complexe z știind că : $|z+2i| \leq 1$ și $|z+2| \leq \sqrt{3}$.

Prof. Ion Călinescu

Problema 3.

Să se rezolve în $\mathbb{R}$ ecuația :

$$\sqrt[3]{x-2} + \sqrt[3]{11-x} = 3$$

Prof. Ion Călinescu

Problema 4.

Rezolvați ecuația : $2^x \log_2 x = 3^x \log_3 x$

Concursul Național de Matematică Aplicată "Adolf Haimovici",

filiera teoretică: profil real: Științe ale naturii

cl. a IX-a

1. a) Fie $x, y, z \in \mathbb{R}$ a. î. $x + y + z = 0$.

Arătați că: $x^3 + y^3 + z^3 = 3xyz$

b) Fie $a, b, c \in (0, \infty)$ cu $a \neq b \neq c$

Notăm cu $S(a,b,c) = \frac{(a^2 - b^2)^3 + (b^2 - c^2)^3 + (c^2 - a^2)^3}{(a - b)^3 + (b - c)^3 + (c - a)^3}$

i) Dacă $a \cdot b \cdot c = 1 \Rightarrow S(a, b, c) \geq 8$

ii) Știind că $xyz \leq \left(\frac{x+y+z}{3}\right)^3, \forall x, y, z \in \mathbb{R},$

dacă $a + b + c = 1 \Rightarrow S(a, b, c) \leq \frac{8}{27}$

2. Se consideră funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = [x] + [x + \frac{1}{2}] - [2x]$

a) Arătați că funcția f este periodică cu perioada $T = \frac{1}{2}$;

b) Arătați ca $f(x) = 0, (\forall)x \in \mathbb{R}$.

3. Fie funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = ax + b, \forall x \in [0, \infty)$ astfel încât punctele $A(0,1)$ și $B(1,0)$

aparțin graficului funcției f . Dacă $f(-x) = -f(x), \forall x \in \mathbb{R}$, reprezentați geometric graficul

lui f .

4. Fie $\vec{a}$ și $\vec{b}$ vectori necoliniari. Determinați $m \in \mathbb{R}$ a. i. vectorii: $\vec{u} = (m-1)\vec{a} + 2\vec{b}$ și

$\vec{v} = 3\vec{a} + m\vec{b}$ să fie coliniari.

Probleme de logica si inventivitate

1. Pe trei borcane de compot, unul de cireșe, altul de vișine, altul cu amestec de cireșe și vișine, toate etichetele au fost puse greșit. Scoțând un singur fruct dintr-un singur borcan, să se determine conținutul tuturor.
2. Trei oameni: O_1, O_2, O_3 . Li se arată pe masă trei discuri albe și două negre și li se spune că li se va lipi pe spate câte un disc. După ce se face aceasta, ei sunt aszați în șir, astfel că O_1 privește în spatele lui O_2 și O_3 ; O_2 în spatele lui O_3 ; iar O_3 nu vede nimic. Ce fel de disc ai în spate? O_1 răspunde: „Nu știu”; apoi O_2 răspunde: „Nu știu”; apoi O_3 raspunde „Știu”. Ce disc avea O_3 și cum a raționat? (Se presupune că cei trei știu să raționze perfect).
3. Călătoresc împreună cu tovarașul meu P. Ajung la o răscruce de unde se deschid două drumuri, unul bun și unul înfundat. În regiune sunt numai două categorii de oameni: 1) acei care spun totdeauna adevărul; 2) acei care spun totdeauna minciuni. La răscruce se afla un om O, despre care nu știu dacă este sincer sau mincinos. Ce întrebări îi adresăm pentru a afla cu siguranța drumul bun?
4. O conversație:
A- Am trei copii.
B- Ce vârste au?
A- Produsul vârstelor lor (în ani,numere întregi) este 36.
B- Această informație nu este suficientă pentru a afla cele trei numere.
A- Suma vârstelor este egală cu numărul de etaje al blocului pe care îl ai în față.
B (După ce numar etajele) – Tot nu se poate afla.
A- Cel mai mare are ochi albaștri.
B- Acum pot afla.
Să se afle vârstele celor 3 copii și numărul de etaje despre care a vorbit A cu B.

Reprezentarea grafică a funcțiilor

Definiția 2.4.1. Fie $f : D \rightarrow \mathbf{R}$ o funcție reală de variabilă reală. Graficul funcției f este mulțimea:

$$G_f = \{(x, f(x)) | x \in D\} = \{(x, y) | x \in D, y = f(x)\}.$$

Reprezentarea geometrică a mulțimii $G_f \subset D \times \mathbf{R}$ într-un reper cartezian xOy se numește reprezentarea graficului funcției f .

A reprezenta grafic o funcție $f : D \rightarrow \mathbf{R}, D \subset \mathbf{R}$ înseamnă a trasa curba G_f într-un reper cartezian. Reprezentarea grafică a unei funcții pune în evidență anumite proprietăți locale și globale ale acesteia.

Pentru a prezenta mai sistematic modul de lucru în trasarea graficului unei funcții se recomandă parcurgerea următoarelor etape de determinare succesivă a unor elemente caracteristice ale funcției.

1. Domeniul de definiție D . Acesta este dat în enunț sau în caz contrar se determină ca fiind mulțimea formată din toate punctele pentru care au sens operațiile prin care este definită funcția.

Dacă funcția este periodică, cu perioada principală T , este suficient să se facă studiul funcției pe intervalul $[0, T]$ sau un alt interval de lungime T .

Dacă funcția este pară sau impară se poate studia funcția pe mulțimea $D \cap [0, +\infty)$.

2. Limitele funcției la capetele domeniului de definiție și stabilirea asimptotelor funcției.

Limitele la capetele domeniului de definiție dau informații despre comportarea funcției în aceste puncte și despre eventualele asimptote ale graficului funcției.

- Asimptotele verticale: sunt drepte de ecuație $x = c$ astfel încât cel puțin una din limitele laterale $f(c - 0)$ sau $f(c + 0)$ este infinită.

- Asimptotele orizontale: sunt dreptele de ecuație $y = a$, $a \in \mathbf{R}$ cu proprietatea că

$$\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = a \text{ sau } \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = a$$

- Asimptotele oblice: sunt dreptele de ecuație $y = mx + n$.

Dacă $m = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x} \in \mathbf{R}^*$ și $n = \lim_{x \rightarrow +\infty} [f(x) - mx] \in \mathbf{R}$ atunci dreapta $d: y = mx + n$ este asimptotă orizontală spre $+\infty$.

Dacă $m = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{f(x)}{x} \in \mathbf{R}^*$ și $n = \lim_{x \rightarrow -\infty} [f(x) - mx] \in \mathbf{R}$ atunci dreapta $d: y = mx + n$ este asimptotă orizontală spre $-\infty$.

3. Intersecțiile graficului cu axele de coordonate

- $G_f \cap Ox$: Se rezolvă ecuația $f(x) = 0, x \in D$ și se rețin soluțiile $x_k \in D$. Punctele de intersecție au coordonatele $(x_k, 0)$.
- $G_f \cap Oy$. Dacă $0 \in D$ atunci $G_f \cap Oy = \{A(0, f(0))\}$.

4. Studiul funcției cu ajutorul primei derivate. În această etapă se determină:

- Domeniul de continuitate, de derivabilitate și prima derivată a funcției f .
- Se rezolvă ecuația $f'(x) = 0$ și se stabilește semnul primei derivate.
- Se stabilesc intervalele de monotonie și punctele de extrem

5. Studiul funcției cu a doua derivată.

- Se calculează f'' pe domeniul de existență.
- Se rezolvă ecuația $f''(x) = 0$ și se stabilește semnul derivatei a doua.
- Se stabilesc intervalele de convexitate și intervalele de concavitate, precum și punctele de inflexiune.

6. Tabelul de variație a funcției.

Rezultatele obținute la pașii anteriori se introduc într-un tabel numit tabel de variație al funcției.

- Pe linia întâi (linia lui x) se trece domeniul de definiție și valorile remarcabile ale lui x , determinate anterior.

- Pe linia a doua se trece semnul primei derivate, iar pe linia a patra se trece semnul derivatei a doua.
- Pe linia a treia se trec limitele funcției la capetele domeniului D, monotonia și convexitatea-concavitatea funcției, valorile funcției în punctele remarcabile. Asimptotele verticale se marchează prin linii verticale, trecându-se limitele laterale corespunzătoare.

Apariția unor contradicții în tabloul de variație cum ar fi: creștere spre $-\infty$, descreștere spre $+\infty$, creștere de la $+\infty$ încolo, indică greșeli de calcul la determinarea limitelor funcției sau în calculul primei derivate.

7. Interpretarea tabelului de variație și trasarea graficului funcției.

Într-un reper cartezian xOy se trasează asimptotele, se reprezintă punctele de extrem, punctele de inflexiune, punctele de intersecție ale graficului cu axele de coordonate. Se unesc aceste puncte printr-o linie curbă respectând informațiile furnizate de tabelul de variație.

Exemplul 2.4.1. Să se reprezinte grafic funcția $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}, f(x) = x^3 - 3x^2 + 4$.

Rezolvare:

Domeniul de definiție. Domeniul de definiție este dat în problemă: $D = \mathbf{R}$, și coincide cu domeniul de studiu al funcției.

Asimptotele funcției $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = -\infty, \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = +\infty \Rightarrow f$ nu are asimptote orizontale

Cercetăm dacă f are asimptotă oblică spre $+\infty$: $d: y = mx + n$

$$m = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x} = +\infty \Rightarrow f \text{ nu are asimptotă oblică spre } +\infty$$

Cercetăm dacă f are asimptotă oblică spre $-\infty$: $d: y = mx + n$

$$m = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{f(x)}{x} = +\infty \Rightarrow f \text{ nu are asimptotă oblică spre } -\infty$$

Deoarece $D = \mathbf{R} \Rightarrow f$ nu are asimptote verticale.

Intersecțiile graficului cu axele de coordonate

$G_f \cap Ox$ Atașăm ecuația

$$f(x) = 0 \Leftrightarrow x^3 - 3x^2 + 4 = 0 \Leftrightarrow x^3 + x^2 - 4x^2 + 4 = 0 \Leftrightarrow (x+1)(x^2 - 4x + 4) = 0 \Leftrightarrow x \in \{-1, 2\} \Rightarrow$$

$$G_f \cap Ox = \{A(-1,0), B(2,0)\}$$

$$G_f \cap Oy: f(0) = 4 \Rightarrow G_f \cap Oy = \{C(0,4)\}$$

Studiul funcției cu ajutorul primei derivate. $f'(x) = 3x^2 - 6x$. Atașăm ecuația

$$f'(x) = 0 \Leftrightarrow 3x^2 - 6x = 0 \Leftrightarrow x \in \{0, 2\}$$

$$f(0) = 4, f(2) = 0$$

Tabelul cu semnul primei derivate și monotonia funcției f este:

x	$-\infty$	0	2	$+\infty$
$f'(x)$	+++++		0	----- 0 +++++
$f(x)$	↗		M = 4	↘
			m = 0	↗

Rezultă că funcția f este strict crescătoare pe intervalele: $(-\infty, 0]$ și $[2, +\infty)$; f este strict descrescătoare pe intervalul $[0, 2]$.

0 este abscisa punctului de maxim local și 2 a punctului de minim local ale funcției f .

Studiul funcției cu ajutorul derivatei a doua. $f''(x) = 6x$. Atașăm ecuația

$$f''(x) = 0 \Leftrightarrow 6x = 0 \Leftrightarrow x = 0.$$

Tabelul cu semnul derivatei a doua și intervalele de convexitate-concavitate ale funcției f este:

x	$-\infty$	0	$+\infty$
$f''(x)$	----- 0		+++++
$f(x)$	∩		∪

Rezultă că f este concavă pe intervalul $(-\infty, 0]$ și convexă pe $[0, +\infty)$; 0 este abscisa punctului de inflexiune al funcției f .

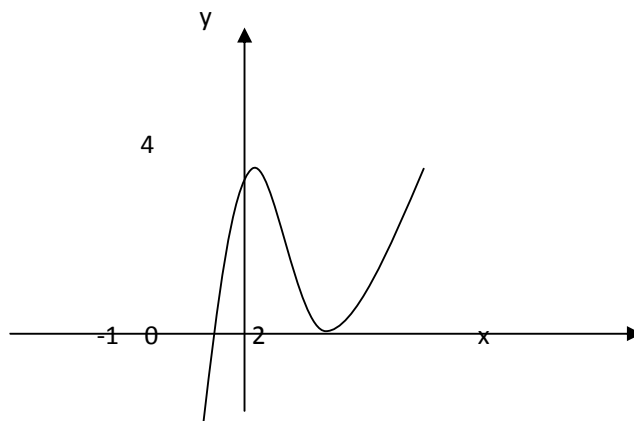
Tabelul de variație a funcției. Sistematizând datele obținute alcătuim tabelul de variație:

x	$-\infty$	-1	0	2	$+\infty$
$f'(x)$	+++++		0	-----	0+++++
$f(x)$	↗		M = 4	↘	↗
$f''(x)$	-----		0	+++++	

↗ 0 ↘
 ↘ m = 0 ↗

Trasarea graficului.

Interpretând datele din tabelul de variație se obține graficul funcției f.

http://www.didactic.ro/materiale-didactice/93556_grafice-de-functii

Aplicații ale derivatelor

1. Se consideră funcția $f : E \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{ax^2 + bx + 1}{x - 2}$ unde a și b sunt parametri

reali:

a) Să se afle E ;

b) Să se determine a și b astfel încât graficul funcției f să admită ca asimptotă oblică dreapta de ecuație $y = x + 1$;

c) Pentru $a = 1$, $b = -1$ să se afle $f'(x)$, intervalele de monotonie și punctele de extrem.

2. Se consideră funcția $f : [0 + \infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{x^2 + x + 1}{x + 1}$:

a) Să se afle $f'(x)$;

b) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - f(0)}{x}$;

c) Să se afle intervalul de convexitate al funcției f ;

d) Să se afle asimptotele la graficul funcției;

e) Să se calculeze $f^{(2009)}(x)$;

f) Să se scrie ecuația tangentei la graficul funcției dusă în origine;

g) Aplicând regulile lui l'Hospital să se afle valoarea limitei $\lim_{x \rightarrow \infty} (f(x))^{\frac{1}{x}}$.

3. Se consideră funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \ln(x^2 + 1)$.

a) Să se calculeze derivata întâi, $(\forall) x \in \mathbb{R}$;

b) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - f(0)}{x}$;

c) Care afirmație este adevărată:

1) $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = 0$;

2) $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = 0$;

3) funcția f nu are extreme;

4) $x_0 = 0$ este un punct de minim pentru f .

4. Se consideră funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = e^x(ax^2 + bx + c)$; $a, b, c \in \mathbb{R}$.
- a) Să se calculeze $f'(x)$ și $f''(x)$, $(\forall) x \in \mathbb{R}$;
- b) Să se determine $a, b, c \in \mathbb{R}$ dacă $f(0) = 0$, $f'(x)(0) = 1$ și $f''(x)(0) = 4$.
5. Să se determine valorile parametrului real m pentru care funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \ln(1 + x^2) - mx$ este crescătoare pe $\mathbb{R}$.
6. Se consideră funcția $f(x) = \frac{x^2 + 1}{x^2 + ax + a}$, a fiind un parametru real, $a > 0$.
- a) Să se determine a astfel încât graficul funcției să aibă o singură asimptotă verticală;
- b) Pentru $a = 4$ să se afle $f'(x)$ și intervalele de monotonie ale funcției f .
7. Fie funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{x^2}{\sqrt{x^2 + 1}}$:
- a) Să se calculeze derivata întâi;
- b) Să se afle punctele de extrem ale funcției f , intervalele de monotonie;
- c) Să se determine asimptotele funcției.
8. Fie $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = (x^2 + 4x + m)e^x$
Să se determine valorile lui $m \in \mathbb{R}$ astfel încât f să aibă puncte de extreme.
9. Fie $f : \mathbb{E} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{ax^2 + bx + c}{x + d}$, $a, b, c, d \in \mathbb{R}$
Să se determine a, b, c, d dacă $x = 3$ este asimptotă verticală pentru grafic, $y = x + 2$ este asimptotă oblică pentru grafic și $f(1) = 1$.

10. Fie $f : \mathbb{R} - \left\{ \frac{1}{6} \right\} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{x^2 + x}{6x - 1}$

Să se afle numărul punctelor de extrem local pentru f .

11. Fie $a \in (0, +\infty)$ și $f : D_{max} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{ax^2 + 1}{x - 1}$

a) Să se afle D_{max} ;

b) Să se afle valoarea limitei $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{x}$;

c) Să se determine asimptota oblică la graficul funcției f .

<http://www.didactic.ro/materiale-didactice/aplicatii-ale-derivatelor>

Simularea Examenului de Bacalaureat 2011

Proba scrisă la MATEMATICĂ

Filiera tehnologică: profilul servicii, toate calificările profesionale; profilul resurse, toate calificările profesionale; profilul tehnic, toate calificările profesionale.

- Toate subiectele (I, II și III) sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore. La toate subiectele se cer rezolvări complete.

Subiectul I (30 p)

5p 1. Să se determine soluțiile reale ale sistemului
$$\begin{cases} x + y = 3 \\ x - y = 1 \end{cases}.$$

5p 2. Se consideră funcția $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = x + 5$. Să se calculeze $f(2) + f(2^2) + \dots + f(2^5)$.

5p 3. Să se rezolve ecuația $2^{2x^2+3x-2} = 8$.

5p 4. Să se calculeze probabilitatea ca alegând un element n al mulțimii $\{2, 3, 4, 5\}$, acesta să verifice inegalitatea $n^2 + n > n!$.

5p 5. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2, -1)$ și $B(-2, a)$, $a \in \mathbf{R}$. Să se determine numărul real a astfel încât dreapta AB să treacă prin punctul $O(0, 0)$.

5p 6. Să se calculeze $\cos x$, știind că $\sin x = \frac{3}{5}$ și $x \in (0^\circ, 90^\circ)$.

Subiectul II (30 p)

1. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $O(0, 0)$ și $A_n(n, 2^n)$, $n \in \mathbf{N}$.

5p a) Să se verifice dacă punctele O, A_1, A_2 sunt coliniare.

5p b) Să se determine numărul de drepte care trec prin cel puțin două dintre punctele O, A_0, A_1, A_2 .

5p c) Să se calculeze aria triunghiului determinat de punctele A_n, A_{n+1}, A_{n+2} , $n \in \mathbf{N}$.

2. Se consideră mulțimea $G = \{A_x \mid x \in \mathbf{Z}\}$, unde $A_x = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ x & 0 & 1 \end{pmatrix}$, $x \in \mathbf{Z}$.

- 5p a) Să se verifice că $A_x \cdot A_y = A_{x+y}$, unde $x, y \in \mathbf{Z}$.
- 5p b) Să se determine elementul neutru din grupul $(G, \cdot)$.
- 5p c) Să se arate că funcția $f: \mathbf{Z} \rightarrow G$, $f(x) = A_x$ este morfism între grupurile $(\mathbf{Z}, +)$ și $(G, \cdot)$.

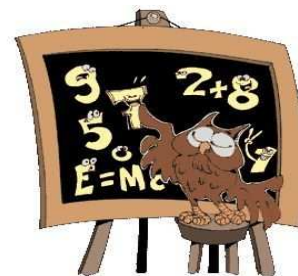
Subiectul III (30p)

1. Se consideră funcția $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = \begin{cases} 2x+3, & x \leq 1 \\ \ln x, & x > 1 \end{cases}$.

- 5p a) Să se studieze continuitatea funcției f în punctul $x_0 = 1$.
- 5p b) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x)}{x}$.
- 5p c) Să se determine $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(e^x) + f(e^{x^2}) + \dots + f(e^{x^{2011}})}{x^{2011}}$.

2. Se consideră funcțiile $f, F: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = e^x + x^2 + 2x$ și $F(x) = e^x + \frac{x^3}{3} + x^2 + 1$.

- 5p a) Să se arate că funcția F este o primitivă a funcției f .
- 5p b) Să se calculeze $\int_0^1 f(x) dx$.
- 5p c) Să se determine aria suprafeței plane mărginite de graficul funcției $h: [0,1] \rightarrow \mathbf{R}$, $h(x) = \frac{f(x) - x^2 - 2x}{e^x + 1}$, axa Ox și dreptele de ecuații $x = 0$ și $x = 1$.

<http://www.didactic.ro/materiale-didactice/simulare-bacalaureat-2011>

Știați că...

- În anul 1800 d. Hr. Gauss rezolvă problema găsirii poligoanelor regulate construibile cu rigla și compasul, demonstrând că aceste poligoane trebuie să aibă 2p laturi sau , când este un număr prim.
- În anul 1801 d. Hr. Gauss demonstrează că fiecare număr natural este egal cu suma a cel mult trei numere triunghiulare.
Tot Gauss introduce noțiunea de congruență modulo p.
- În anul 1830 într-un tratat de algebră, George Peacock (9.04.1791 - 8.11.1858) face una dintre primele încercări cunoscute de formulare a legii fundamentale a aritmeticii.
- În anul 1839 d. Hr. Gabriel Lamé (22.07.1795 - 1.05.1870) dovedește valabilitatea teoremei lui Fermat pentru $n = 7$.
- În anul 1847 d. Hr. Ernest Kummer (29.01.1810 - 14.05.1893) introduce în teoria numerelor noțiunea de ideal, o generalizare a numerelor prime care face posibil ca teorema fundamentală a aritmeticii să fie aplicată și numerelor complexe.
- În anul 1850 d. Hr. matematicianul rus Pafnutie Lvovivici Cebasev (26.05.1821 - 12.08.1894) demonstrează afirmația lui Bertrand: " Pentru orice n număr natural, $n > 2$, avem cel puțin un număr prim cuprins între n și $2n - n$."
- În anul 1860 d. Hr.
  - Nicollo Paganini, elev de 16 ani, uluiește lumea matematicii, descoperind perechea (1184; 1210) de numere prietene. În ultimele secole se descoperă multe perechi de numere prietene, toate foarte mari.
  - Sunt folosite cutia de viteza și capul divizor al strungului, invenții bazate pe rezultate al divizibilității numerelor naturale.
- În anul 1909 d. Hr.
  - S-au editat tabele cu numere prime mai mici decât 10 000 000 și cu cei mai mici divizori ai numerelor compuse mai mici decât 100 000.
  - Incepe utilizarea în coduri numerice a proprietăților numerelor prime.
- În anul 1946 d. Hr. se naște calculatorul electronic. Încă de la început, puterea sa de calcul va fi utilizată în căutarea numerelor prime.
- În anul 1959 d. Hr. W. Sierpinski (1882 - 1970) demonstrează că pentru $n > 5$, între numerele naturale n și $2n$ avem cel puțin două numere prime.
- În anul 1980 d. Hr. L. Adleman și R. Rumelig dezvoltă o metodă nouă și îmbunătățită de testare a numerelor în vederea descoperii numerelor prime.
- În anul 1985 Hugh C. Williams și Harvey Dumbarr ajung la concluzia că numărul format din 1031 de cifre de 1 este prim.

Sursa:<http://www.util21.ro/util21/curiozitati-stiati-ca-23.htm>

Testul de inteligență a lui Einstein

Prezumtii:

1. exista 5 case, fiecare de alta culoare
2. in fiecare casa locuieste o singura persoana, fiecare de alta nationalitate.
3. fiecare locatar prefera o anumita bautura, fumeaza o anumita marca de tigari si detine un anumit animal de companie.
4. nici una din cele 5 persoane nu are casa de aceeasi culoare cu alta, nu bea aceeasi bautura, nu fumeaza aceeasi marca de tigari si nu detine aceeasi specie de animal.

Se dau urmatoarele:

- a. britanicul locuieste in casa rosie
- b. suedezul are un caine
- c. danezul bea cu placere ceai
- d. casa verde se afla in stanga casei albe
- e. locatarul casei verzi bea cafea
- f. persoana care fumeaza "Pas Mal" are o pasare
- g. locatarul casei din mijloc bea lapte
- h. locatarul casei galbene fumeaza "Down Hill"
- i. olandezul locuieste in prima casa
- j. fumatorul de "Carlbrough" locuieste langa cel care are o pisica
- k. locatarul care are un cal locuieste langa cel care fumeaza "Down Hill"
- l. fumatorul de "Wind Fill" bea bere
- m. olandezul locuieste langa casa albastra
- n. germanul fumeaza "Rustguns"
- o. fumatorul de "Carlbrough" are un vecin care bea apa.

Cine are acvariul cu pesti?

Albert Einstein a conceput acest test. El sustinea ca 98% din populatia globului nu sunt in stare gaseasca rezolvarea.

Tu tii cu majoritatea?

Miorița în matematică

CONTINUARE EDITIA I

Dar de la $f(0)$ -ncoace

Unui PUNCT nu-i place

Să mai stea-n MULȚIME

Și de treabă a se ține.

BIJECTIVA se-ntreba:

- PUNCTUL ăsta ce-o avea?

Și se duse

Și îi spuse:

- Dragă PUNCTULEȚUL meu

Ce rău, oare, îți fac eu,

Sau nu-ți place poate

C-ai COORDONATE

NATURALE toate?

Vrei să stai mai jos

Crezi că-i mai frumos?

Nu vrei un' te-am pus

Vrei cumva mai sus?

- Dragă BIJECTIVĂ

Eu chiar dimpotrivă,

Mă simt foarte bine

Dar e rău de tine!

Când o să-nsereze,

Vor să te-ANULEZE

Funcția INJECTIVĂ

Și cea SURJECTIVĂ.

- Dacă s-o-ntâmpla

De m-or ANULA

Să mă-ngropi în zori

În CÂMP DE VECTORI

Într-o VECINĂTATE

Pe-aici pe-aproape

Sau chiar în MULȚIME

Să fiți tot cu mine.

Iar la cap să-mi pui

CALCUL INTEGRAL

Ori un MANUAL

Sau poate-un TRATAT

Cât mai inspirat

Și de l-or citi

Își vor aminti

Cei ce au uitat

Că am existat

>> Și voi fi propusă,

În SUBIECTE inclusă,

Pentru OLIMPIADĂ

Sau BALCANIADĂ.

Și-n loc de-ANULAT

Să le spui curat

C-am INTERSECTAT

Mândrele ELIPSE

Că am PUNCTE FIXE

RĂDĂCINI REALE

Și IMAGINARE

Și că am DARBOUX.

Dar mai află tu

Că de-oi întâlni

O SFERĂ bătrână

Cu un CERC de lână

Prin SPAȚIU alergând

Și la toți zicând:

- Cine mi-a văzut

Sau mi-a cunoscut

O FUNCȚIE - AFINĂ

Cu o PANTĂ lină

Bine DEFINITĂ

Și NEMĂRGINITĂ?

Să te-nduri de ea

Și să-i spui așa:

C-am INTERSECTAT

Mândrele ELIPSE

Că am PUNCTE FIXE

RĂDĂCINI COMPLEXE

Și că am DARBOUX.

Dar nu-i spune tu

De cele REALE

Că de-i povesti

Mult ai s-o mânănești

Și va ști de-ndat

Că m-au ANULAT.

Și încă te mai rog

Ca-ntre colegi buni

Tot ce am avut

Tu să le aduni

Să le scoți din SPAȚIUL

Cu trei

>> DIMENSIUNI,

Iar tu dragul meu

Să te INTEGREZI

Să te ANEXEZI

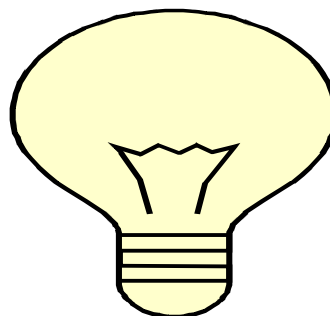
La altă MULȚIME

Că-i greu fără mine

Dar îți va fi bine

Și vei rezista, cât va EXISTA

MATEMATICA!

<http://funhouse.dreams.ro/2011/03/08/miorita-matematica/>

Echipa de redacție

Îndrumători:

Prof. Daniela Toma

Prof. Marius Duță

Realizatori:

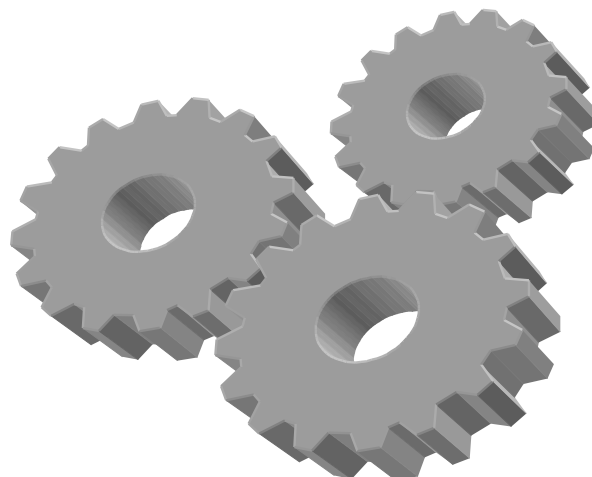
Laurențiu Șerban

Alin Niță

Colaboratori:

Dragoș Badea

Iulian Rotaru

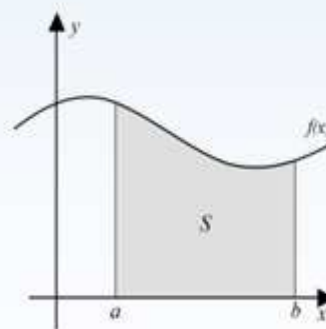

LABIRINTUL NUMERELOR

REVISTA DE MATEMATICA

CLASA A XI-B

EDITIA 2011-2012